

บทที่ 2 ปัญหาและการตัดสินใจเชิง จริยธรรมของสื่อมวลชน

-
- ◎ ความรับผิดชอบทาง“จริยธรรมเป็นหัวใจสำคัญ”ของการทำงาน
สื่อมวลชน ทรัพย์สินที่มีค่ามากที่สุดสำหรับสื่อมวลชนก็คือความ
เชื่อถือศรัทธาจากประชาชน

ที่มาของปัญหาจริยธรรมสื่อมวลชน

- 1.ผลประโยชน์ส่วนตัวและความเห็นแก่ตัว
- 2.ความกดดันให้ได้มาซึ่งกำไร
- 3.จุดมุ่งหมายของบริษัทกับค่านิยมส่วนตัว
- 4.ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม

สาเหตุของการดำเนินธุรกิจสื่อมวลชนที่ผิด จริยธรรม

ศูนย์จริยธรรม (Ethics Resource Center) ของ
สหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงสาเหตุของการดำเนินงานธุรกิจ
สื่อมวลชนที่ผิดจริยธรรมไว้ดังนี้

- เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายทางธุรกิจและทางการเงิน
- เพื่อให้งานสำเร็จตามกำหนดในแผนงาน
- เพื่อให้บริษัทอยู่รอด
- เนื่องจากคนอื่น ๆ ก็ทำกัน
- ต้องต่อสู้กับคู่แข่งที่กำลังคุกคามอยู่
- เพื่อไม่ให้ตกงาน

การศึกษาของบานฮาร์ด (**Baunhart**) (สมคิด บางโม, 2551) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสนับสนุนพฤติกรรมที่ไม่มีจริยธรรมมี 5 ประการ ได้แก่

- ◎ อันดับ 1 พฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา
- ◎ อันดับ 2 พฤติกรรมด้านจริยธรรมของอาชีพ
- ◎ อันดับ 3 พฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน
- ◎ อันดับ 4 นโยบายขององค์กร
- ◎ อันดับ 5 ความต้องการด้านการเงินของแต่ละบุคคล

นอกจากนี้ การศึกษาของโพสเนอร์ (**Posner**) และชมิตต์ (**Schmidt**) พบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน เป็น ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรม

ผลของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับภูมิ
หลังของบุคคลพบว่า

- ◎ เพศชายมีแนวโน้มที่จะประพฤติผิดจริยธรรมสูงกว่าเพศหญิง
- ◎ เพศชายให้ความสำคัญกับการแข่งขันเพื่อความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง
- ◎ เงินและความก้าวหน้าในอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลไม่คำนึงถึงจริยธรรม
- ◎ นักธุรกิจที่มีอายุมากจะคำนึงถึงจริยธรรมมากกว่าอายุน้อย
- ◎ ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อจริยธรรมของบุคคล
- ◎ การปฐมนิเทศผู้ปฏิบัติงานใหม่จะได้ผลด้านจริยธรรม 89%
- ◎ การฝึกอบรมซ้ำประจำทุกปีจะได้ผลตามส่วนด้านจริยธรรม 45%
- ◎ นักธุรกิจที่มาจากครอบครัวที่เคร่งศาสนาจะมีจริยธรรมในการประกอบธุรกิจสูง

ลักษณะการทำผิดจริยธรรมของสื่อมวลชน

- ๑. การโกหกและการหลอกลวง
- ๒. การเสแสร้ง
- ๓. การบิดเบือน
- ๔. การนำเสนอความจริงครึ่งเดียว
- ๕. การสร้างเหตุการณ์เทียม
- ๖. การละเมิดสิทธิส่วนตัวบุคคลอื่น
- ๗. การซ้ำเติมผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม
- ๘. การอคติลำเอียง
- ๙. การไม่เที่ยงธรรม
- ๑๐. การมีผลประโยชน์ทับซ้อน
- ๑๑. การมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับแหล่งข่าว

- ◎ 12.การชี้ช่องอาชญากรรม
- ◎ 13.การแต่งเรื่อง

- ◎ 14.การพาดหัวข่าวเกินจริง
- ◎ 15.การสถาปนาบุคคลให้กลายเป็นวีรบุรุษ
- ◎ 16.การขยายความจริงให้ใหญ่กว่าความเป็นจริง
- ◎ 17.การทำข่าวให้เป็นละคร
- ◎ 18.การอนุมานเอาเอง
- ◎ 19.การลงความเห็น
- ◎ 20.ความขาดเขลาของสื่อ
- ◎ 21.การขาดความเมตตาธรรมของสื่อ
- ◎ 22.การยึดภาพฝั่งใจ
- ◎ 23.การไม่ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง

ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมในการสื่อข่าว

จักรกฤษณ์ เพิ่มพูล (2554) ได้สรุปประเด็นปัญหาทางจริยธรรมที่มีการพูดถึงกันอยู่เสมอ ว่ามีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ 4 ประเด็น ดังนี้

1. การรายงานข่าวที่มีผลกระทบต่อบุคคลอื่น
2. วิธีการหาข่าว
3. อดตีส่วนตัวของนักข่าว
4. สิทธิส่วนบุคคล

ภาษาพาดหัวข่าวกับปัญหาทางจริยธรรม

1. พาดหัวข่าวเกินจริง

- ◎ “ไบเตยพวาทกถูกลือตท่วม” (ไทยรัฐ 2 สิงหาคม 2559 หน้า 27)
- ◎ “‘นิโคล’ ปากดีจนโดนปล้ำ ‘แมน’ ตบสลบอ้อมขึ้นเตียง” (ไทยรัฐ 3 สิงหาคม 2559 หน้า 27)
- ◎ “แป้ง ชิงจูบ ฌอห์น ดุดตี๋มหลงเสน่ห้หัวปักหัวป่า” (ไทยรัฐ 14 สิงหาคม 2559 หน้า 27)

2. พาดหัวข่าวแสดงนัยเชิงลบ เป็นภาษาพาดหัวข่าวที่ใช้ภาษาที่
แสดงความหมายในเชิงลบ เช่น

- ◎ “ลือกตัวกะเทยแสบตุนขายแบรนด์เนมหลอกทั้งร้าน-ผู้ซื้อ” (ไทยรัฐ
3 สิงหาคม 2559 หน้า 1)
- ◎ “ออกหมายจับ 19 สาวก“ธัมมี” (บ้านเมือง 6 สิงหาคม 2559
หน้า 1)

3.การใส่ความเห็นในพาดหัวข่าว เป็นการใส่ความคิดเห็นส่วนตัว
ของนักข่าวลงไปในพาดหัวข่าว เช่น

- ◎ “เซ็ง ! งดดูช้างศึกอุ่นเครื่อง” (ไทยรัฐ 16 สิงหาคม 2559 หน้า 18) คำว่า เซ็ง! ในพาดหัวข่าว ไม่ใช่ข้อเท็จจริง แต่เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของนักข่าว
- ◎ “ตื่น! ระเบิดลูกลามคุมเข้มพื้นที่ กทม.” (ไทยโพสต์ 13 สิงหาคม 2559 หน้า 1) คำว่า ตื่น! ในพาดหัวข่าว ไม่ใช่ข้อเท็จจริง แต่เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของนักข่าว

4. พาดหัวข่าวมงาย เป็นพาดหัวข่าวที่เป็นเรื่องที่ไม่มีความน่าสนใจต่อสังคม และชี้ทางให้สังคมเชื่อในสิ่งมงาย เช่น

- ◎ “หนุ่มเฮงเพิ่งฟ้องหย่าเมีย ! ดันโชคดีหยิบหอยรางวัลที่ 1 ฟาด“18 ล.” (ไทยรัฐ 17 สิงหาคม 2559 หน้า 1)
- ◎ “คอหอยแห่ซื้อเลขมงคลเทพทันใจ-เต่า งวดนี้แรง” (บ้านเมือง 14 สิงหาคม 2559 หน้า 1)

5. พาดหัวข่าวเรื่องเพศ เป็นภาษาพาดหัวข่าวที่เน้นเรื่องทางเพศ ส่อไปในทางลามกอนาจาร เพื่อขายข่าวให้ดูน่าตื่นเต้นเร้าอารมณ์ความรู้สึกผู้อ่านและประชาชน เช่น

- ◎ “ไอซ์-อนิชนัน” ปิดอัฟไซส์ถ่ายหวิว ตกใจอกตุมเกินตัว ดาดใหญ่ตามแรงดึงดูด (ไทยรัฐ 19 สิงหาคม 2559 หน้า 35)

การกำกับดูแลจรรยาบรรณวิชาชีพ

เพื่อให้จรรยาบรรณวิชาชีพมีผลอย่างแท้จริง ควรดำเนินการดังนี้

- ◎ จรรยาบรรณวิชาชีพควรกำหนดเฉพาะเรื่องสำคัญ ๆ ที่จำเป็นควรมีไม่มากจนเกินไป เพราะจะทำให้ไม่น่าเชื่อถือและปฏิบัติตามได้ยาก
- ◎ ให้องค์กรวิชาชีพ เลือกผู้แทนสมาชิกเข้าไปทำงานในสภาวิชาชีพในรูปแบบของกรรมการหรืออนุกรรมการ เพื่อให้กำกับดูแลการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
- ◎ ให้มีมาตรการในการกำหนดคุณและโทษในการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพสมาชิกวิชาชีพจะได้เกรงกลัว
- ◎ ให้มีมาตรการเพื่อควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการผู้กำกับดูแลจรรยาบรรณวิชาชีพด้วย
- ◎ ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ต้องสนใจและรับผิดชอบในจรรยาบรรณอย่างแท้จริงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เอาจริงเอาจังต่อจรรยาบรรณ

การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของสื่อมวลชน

การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนล้วนต้องมีการตัดสินใจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทั้งสิ้น ทั้งการตัดสินใจว่าจะนำเสนอข่าวนี้มั้ย จะนำเสนออย่างไร ซึ่งการตัดสินใจของสื่อมวลชนสามารถส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมากได้ ถึงแม้ว่าสื่อจะเป็นเพียงบุคคลธรรมดา แต่การตัดสินใจของสื่อมวลชนจำเป็นต้องมีทั้งความรับผิดชอบและจิตสำนึกภายในจิตใจ เราจึงเรียกสิ่งนี้ว่า “การตัดสินใจเชิงจริยธรรม” ซึ่งทำให้การตัดสินใจของสื่อมวลชนจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง

แนวคิดการตัดสินใจเชิงจริยธรรม

- การนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชน เป็นผลมาจากการตัดสินใจของบุคคลหลายฝ่ายในกองบรรณาธิการขององค์กรสื่อ นั้น ๆ ได้แก่ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการข่าว บรรณาธิการบริหาร หัวหน้าข่าว หรือบุคคลที่มีอำนาจในการคัดเลือกข่าวสาร โดยบุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่เหมือน นายประตูข่าวสาร (**Gatekeeper**) ที่จะคอยเปิด ปิดให้ข่าวสารไปสู่ประชาชนผู้รับสาร โดยข่าวสารชิ้นนั้นจะถูกกลั่นกรองและนำมาคัดเลือกอย่างมีระบบและหลักเกณฑ์

คุณภาพข่าว
**Qualities
of News**

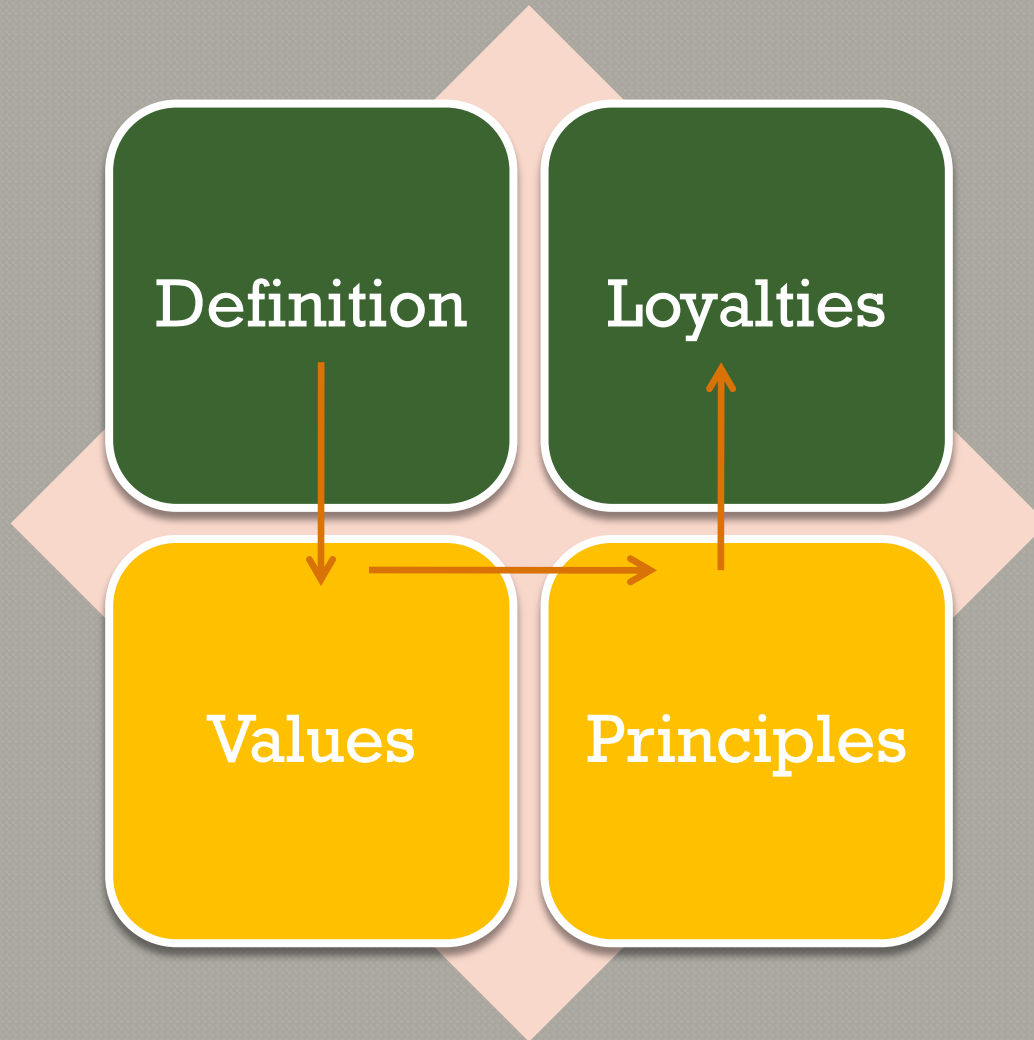
คุณค่าข่าว
Newsworthiness

-
- มุมมองที่มีต่อการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไป หากแต่การตัดสินใจในแต่ละครั้งควรอยู่บนพื้นฐานอันเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการตัดสินใจนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมวงกว้างได้
 - **ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส** กล่าวเกี่ยวกับการตัดสินใจของบุคคลไว้ว่า ในสังคมไทยเต็มไปด้วยผู้ไม่รู้ความจริง เพราะเราไม่มีวัฒนธรรมใช้ความจริงเป็นฐานของการตัดสินใจต่าง ๆ แต่ใช้ความรู้สึกและความเห็นเป็นส่วนใหญ่ ความรู้สึกและความเห็นมีฐานต่างกันไปตามบุคคล จึงเห็นตรงกันได้ยาก หากใช้ความจริงก็จะเห็นตรงกันได้ง่าย
 - **สุกัญญา สุตบรรทัด (2540)** ให้ความหมายการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมว่า หมายถึงการตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุผล และด้วยมโนสำนึกที่แน่วแน่ว่า สิ่งที่คุณปฏิบัติลงไปในนั้นเป็นสิ่งที่ถูกที่ชอบ

กรอบความคิด “กล่องของพอตเตอร์ (Potter Box)”

- **Potter Box** คือ กรอบความคิดที่ช่วยให้สื่อมวลชนตัดสินใจอย่างมีระบบ และเมื่อมีระบบแล้ว สื่อมวลชนก็สามารถนำข้อตัดสินใจไปอธิบายให้ผู้ที่ยังกลางแกลงสงสัยในการกระทำของเขาได้กระจ่างชัดเจนขึ้น
- ราล์ฟ พอตเตอร์ (**Ralph Potter**) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้เขียนแผนผังของการตัดสินใจนี้ขึ้น เป็นแผนผังเชิงวิเคราะห์ทางจิตวิทยา แบ่งออกเป็น 4 มิติ ดังนี้

The Potter Box

-
- ◎ ระบบของการตัดสินใจเริ่มต้นตั้งแต่การแสวงหาหลักฐานเบื้องต้น แล้วสร้างโมเดลที่เชื่อมโยงจุดต่าง ๆ ในระบบเข้าด้วยกัน ระบุชี้ว่าสถานการณ์ (**situation**) ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร จะใช้ค่านิยม (**values**) อะไรมาตัดสิน จากนั้นก็เลือกหลักการ (**principles**) ไตหลักการหนึ่ง และเลือกว่าเราจะทำเพื่อใคร (**loyalties**) นี่คือระบบของการตัดสินใจของแต่ละคนซึ่งต้องยอมรับว่าจะต้องแตกต่างกันไป

-
- การตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามแนวคิดกล่องของพอตเตอร์ (Potter Box) มีเกณฑ์สำคัญที่ใช้เป็นหลักในการเลือกตัดสินใจ 3 หลัก ได้แก่ ค่านิยม (**values**) ทางสังคมวิทยา หลักการทางจริยธรรม (**ethical principle**) และการเลือกภักดี (**loyalties**)

ค่านิยม (values) ทางสังคมวิทยา

ค่านิยมหรือความเชื่อ การยึดถือ ความผูกพันต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนี้ เป็นสิ่งที่ปัจเจกบุคคลแทนค่าในแต่ละเรื่องราวแตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. **Professional Values** เป็นค่านิยมที่ผูกพันกับวิชาชีพยึดถือการปฏิบัติตามหน้าที่ให้ความสำคัญกับสิ่งใหม่ ความฉับพลัน ทนต่อเหตุการณ์
2. **Aesthetic Values** เป็นค่านิยมที่ผูกพันกับความงดงาม ความละเอียดอ่อนทางจิตใจ ความมีรสนิยมอันดีงาม เสมือนงานที่ทำเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง
3. **Logical Values** เป็นค่านิยมที่ผูกพันกับการใช้เหตุผล ได้แก่ ความดล้องจงกับการใช้เหตุผล กล่าวคือ ไม่มีความขัดแย้งกันเองในการใช้เหตุผลนั้น
4. **Sociocultural Values** เป็นค่านิยมที่ผูกพันกับสังคม วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของสังคม
5. **Moral Values** เป็นค่านิยมที่ผูกพันกับความยึดมั่นถือมั่นในเชิงศีลธรรม ความถูกต้องและความไม่ถูกต้อง ซึ่งสังคมนั้นสามารถยอมรับได้

หลักการทางจริยธรรม (Ethical Principle)

หลักการทางจริยธรรมนี้เป็นหลักจริยธรรมเชิงวารสารศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักความคิดที่จะช่วยให้สื่อมวลชนสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้ โดยมี 2 ทิศทาง ได้แก่

- ทิศทางแรก เน้นวิธีการ (**means**) ซึ่งเป็นวิธีการที่เน้นหน้าที่ในการสะท้อนเหตุการณ์ (**event-oriented**) ได้แก่ การมองเหตุการณ์แล้วหาวิธีจัดการกับเหตุการณ์นั้น วิธีการที่ดีและเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าผลที่จะเกิดตามมา
- ทิศทางที่สอง เน้นเป้าหมาย (**ends**) เป็นทิศทางที่เน้นผลกระทบต่อประชาชน (**people-oriented**) มีความเป็นอัตวิสัยมากกว่า คือจะมองไปที่ผลที่จะเกิดขึ้น เป็นการคาดคะเนด้วยตนเองเพราะผลอาจไม่เป็นเช่นนั้นก็ได้

หลักการทางจริยธรรมเชิงวาทศาสตร์ จึงสามารถแบ่งตามปรัชญา
ที่เกี่ยวกับจริยธรรมสื่อมวลชนได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. หลักการพูดความจริง (**Truth-Telling Principle**) อยู่บน
พื้นฐานของปรัชญาทางหน้าที่ (**deontological**) ซึ่งเป็นธรรมชาติ
ของการกระทำหรือการตัดสินใจนั้น การตัดสินใจจึงเป็นไปในทิศทางแรก
2. หลักการคำนึงถึงผลกระทบ (**Consequence Principle**) อยู่บน
พื้นฐานของปรัชญาแบบเหตุวิถยา หรืออันตวิถยา (**Teleological**) ซึ่ง
เน้นเหตุและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อบุคคลอื่นและสังคม การตัดสินใจจึงเป็นไป
ดังทิศทางที่สอง

การเลือกภักดี (loyalties)

๐ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท

1. การเลือกภักดีต่อตนเอง (**Self**) หมายถึง การตัดสินใจโดยคำนึงถึงตัวเองเป็นหลัก
2. การเลือกภักดีต่อสมาคมวิชาชีพ (**Association**) หมายถึง การตัดสินใจโดยคำนึงถึงหลักการทางจริยธรรมหรือจรรยาบรรณทางวิชาชีพที่กำหนดไว้โดยสมาคมวิชาชีพสื่อมวลชนต่าง ๆ
3. การเลือกภักดีต่อองค์กรสื่อมวลชนที่สังกัด (**Organization**) หมายถึง การตัดสินใจโดยคำนึงถึงองค์กรสื่อมวลชนที่ตนสังกัดเป็นหลัก
4. การเลือกภักดีต่อแหล่งข่าวหรือผู้ตกเป็นข่าว (**News Source**) หมายถึง การตัดสินใจโดยคำนึงถึงผู้แจ้งข่าวสารหรือผู้ที่ทำให้เกิดข่าวนั้นขึ้นเป็นหลัก
5. การเลือกภักดีต่อผู้อ่านหรือประชาชน (**Readers or People**) หมายถึง การตัดสินใจโดยคำนึงถึงผู้อ่านหนังสือพิมพ์และประชาชนผู้เปิดรับสื่อมวลชนอื่น ๆ เป็นหลัก

ทฤษฎีที่ใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินใจเชิงจริยธรรม

- 1. ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Deontologism) ทฤษฎีนี้เป็นแนวความคิดของ คานท์ (Kant) ที่มีแนวความคิดว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของความสำนึกในหน้าที่ การประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ถือว่าเป็นสิ่งที่งาม นั่นคือ ใช้จิตสำนึกเป็นเกณฑ์ในการวัด

- ◎ **2. ทฤษฎีประโยชน์นิยม (Utilitarianism)** ทฤษฎีนี้เป็นแนวความคิดของ เบนธัม (Jeremy Bentham) เขาเชื่อว่า สิ่งที่มีคุณค่าคือการกระทำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ก่อให้เกิดประโยชน์ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนมิลล์ (John Sturart Mill) เชื่อว่า อะไรก็ตามที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ควรสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมา
- ◎ หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการตัดสินจริยธรรมตามทฤษฎีประโยชน์นิยมมีดังนี้
 - ความสุขใดที่ทำให้เกิดความสุขถือว่าเป็นสิ่งที่ดี
 - สิ่งใดเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี
 - หลักประโยชน์นิยมกับธุรกิจ ธุรกิจเป็นการนำเสนอสินค้าเพื่อเกิดประโยชน์แก่มนุษย์
 - หลักว่าด้วยประโยชน์นิยมกับผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการจะต้องสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น พนักงาน ผู้บริโภค ผู้ลงทุน ตลอดจนสังคม เป็นต้น ถ้าสร้างประโยชน์ให้ได้ถือว่าดี

-
- ◎ 3. ทฤษฎีว่าด้วยสิทธิ (Right) การใช้ทฤษฎีสิทธิเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าผิดจริยธรรมหรือไม่ ดังนี้
 - ◎ การศึกษาเรื่องสิทธิอาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้
 - สิทธิตามกฎหมาย หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมที่กฎหมายสนับสนุนและคุ้มครอง เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการเรียกร้องของผู้บริโภค เป็นต้น
 - สิทธิทางจริยธรรม หมายถึง สิทธิที่เกิดจากความรู้สึกที่ควรจะเป็นไปตามวิถีทาง เพื่อความถูกต้องเป็นธรรม

๐ 4. ทฤษฎีทางพระพุทธศาสนา

เกณฑ์การตัดสินความดี ความชั่ว ถูก ผิด ของจริยธรรมในสังคมไทย ควรใช้หลักการทางพระพุทธศาสนา (ทุกศาสนาสอนให้คนทำดี)

๕. ทฤษฎีของนักสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยาเห็นว่า คุณค่าทางจริยธรรมจะมีค่าจริง ๆ ก็ต่อเมื่อ มนุษย์นำไปใช้ ดังนั้นการตัดสินทางจริยธรรมจึงคำนึงถึงบรรทัดฐานของสังคม (**Norms**) ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

- ๑. วิกิประชา เป็นความประพฤติที่เหมาะสมดีงาม ปฏิบัติกันมาช้านานจนเกิดความนิยม เช่น กริยามารยาท การมีสัมคารวะ ผู้น้อยเคารพผู้ใหญ่ เป็นต้น ผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับการติฉินนินทาว่าประพฤติไม่ดีงาม
- ๒. จารีตประเพณี เป็นข้อห้ามของสังคมที่มีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของสังคม เช่น การเณรคุณพ่อแม่ เป็นต้น ผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกสังคมลงโทษรุนแรงถึงขั้นไม่คบหาสมาคมด้วย หรือขับออกจากสังคม
- ๓. กฎหมาย เป็นบทบัญญัติข้อห้ามหรือข้อปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกลงโทษโดยรัฐ เป็นเกณฑ์ตัดสินจริยธรรมที่ชัดเจน

◎ หนังสือและเอกสารแนะนำประกอบการเรียน

◎ สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์. (2559). จริยธรรมสื่อมวลชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.